

Взаємодія суспільства і природи.

Урок географії в 10 класі

Дяченко Г.М., учитель географії

Рівненської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.№27

Рівненської міської ради

Тема. Взаємодія суспільства і природи.

Мета:

знання: використовуючи принцип глобалізації, створити глобальний образ теми, розглянути географічне середовище як сферу взаємодії суспільства і природи;

діяльнісна: формувати в учнів вміння сприймати навколишній світ на основі первинного синтезу, аналізу, а потім вторинного синтезу), формувати в учнів образне мислення, розкрити зв'язки навчального матеріалу із загальним образом світу; розвивати інтенційні можливості учнів, риси особистісної зрілості, розширювати уяву школярів про свій внутрішній світогляд, розвивати аналітико-синтетичні здібності учнів; формувати інформаційні, самоосвітні, полікультурні, соціальні компетентності школярів.

ціннісна: виховувати бережне ставлення до природи, екологічне мислення.

Обладнання : політична карта світу , фізична карта України, мультимедіа.

Тип уроку:. Вивчення нового матеріалу (за В. Онищуком).

Особистісно зорієнтований урок (за А. Фасолею).

Хід уроку

I. Організаційний момент

З'ясування емоційної готовності до уроку

II. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Є просто храм,
А є ще і природи храм.
З лісами , які простягають руки
Назустріч сонцю і вітрам.
Заходь сюди в мороз і гарячінь,
Чутливим серцем будь
І божества його не скинь.

- Сьогодні я запрошую до храму природи і до храму душі людської.
Природа і людина . Що об'єднує ці два поняття ? Що спільного ?
(Думки учнів).
- Ви мали попереднє завдання - підшукати афоризми про природу, тобто, що каже з цього питання народна мудрість.
(Відповіді учнів).
- Природа – джерело життя, радості, сили та бадьорості людини.
- Природа - не храм, а майстерня, і людина в ній – працівник.
- Книга природи – це невичерпне джерело людського пізнання .
- Природа не визнає жартів, вона завжди правдива, серйозна, вона завжди права.
- Природа – вічний зразок мистецтва, а найвизначніший та найблагородніший предмет у ній - людина.
- Щоб панувати над природою, необхідно підкорятися їй.
- Людина - частина природи, тобто людина і природа єдине ціле, між ними повинно бути взаєморозуміння, а взаєморозуміння дає можливість вміти слухати й чути природу.

Учитель:

-А чи вміємо ми слухати природу? Сьогодні йдучи до школи, ви відчували її ?
Як? Я пропоную послухати природу зараз.

(Прослуховування звуків природи).

- Скажіть, які почуття, емоції, думки у вас викликали ці звуки природи.
(Учні висловлюють свої думки).

II. Цілевизначення та планування

1.Повідомлення теми та мети уроку.

-Прочитайте вислів .(Вислів записано на дошці). Як ви його розумієте ?
(Думки учнів)

Природа - це книга , яку треба прочитати і правильно зрозуміти,
неправильне розуміння приносить велику шкоду людині.

Мікаель Налбандян.

- Ми говоримо про те , що людина – частина природи. Між людиною та природою повинна існувати гармонія, але вона , на жаль , не завжди є. Цей взаємозв'язок руйнується тоді, коли людина вирубує ліси заради свого блага, викидає токсичні відходи в річки , атмосферу, не думаючи про наслідки. Звідси виникає потреба говорити про охорону природи.
- Як ви вважаєте, яка тема уроку? (Відповіді учнів).
- Чому це питання є актуальним особливо сьогодні ?
- Ви майбутні господарі, вам жити , працювати на цій землі, тому в школі ви повинні набути знань , щоб у майбутньому стати професійними працівниками.
- Які завдання ви поставите собі на сьогоднішньому уроці ? (Відповіді учнів).
- Отож, сьогодні ми ознайомимося з цілісним образом теми « Взаємодія суспільства й природи».
- Запишіть тему уроку. Усю інформацію подайте у вигляді таблиці.

Проблеми взаємодії людини й природи	Наслідки людської діяльності.

- На наступних уроках будемо вивчати цю тему детальніше, а саме :
 - географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи .
 - світові природні ресурси.
 - ресурсозабезпеченість.
 - природокористування : раціональне і нераціональне.
 - географія світових природних ресурсів :

- мінеральних ;
- земельних ;
- лісових ;
- водних;
- Світового океану ;
- рекреаційних.

III. Опрацювання навчального матеріалу

1.«Мікрофон»

-Як ви розумієте вислів «Людина-частинка природи»?

- Людина - частинка природи і тому вона повинна, як говорить народна мудрість, жити в ритмі , у гармонії з природою.
- У кожного із нас бувають моменти , коли відчуваєш себе єдиним цілим із довкіллям.

Сходить і заходить Сонце. Пробивається крізь пріле листя пролісок. Рум'яняться під червневим сонцем суниці, і сторожко піднімається на задні лапки ховрашок. Усе прекрасне в нашому світі : і подих вітру, і хмарки в небі, і Сонце, і люди. Усе тягнеться до теплого лагідного промінчика : і перший ряс , і соромливо – ніжна сон-трава на узліссі , і сизий красень-голуб, і ми , люди.

Усі рівні в цьому доброму , безмежно чарівному світі. Усі пливемо в просторах космосу на велетенському кораблі , ім'я якому -«Планета Земля».

Прекрасна планета Земля, але найкращий , найчарівніший її куточок для нас ,українців, – наша Україна : її безмежні ліси , життєдайні ріки , озера. Перлиною України є озеро Світязь. Однак і воно зазнало впливу людини.

2.Презентація «Озеро Світязь, наслідки діяльності людини»

- А як вирішити ці проблеми ? (Відповіді учнів).
- Але чи все гаразд у нашому світі, у нашій країні? Наведіть приклади негативного впливу людини на природу України.

3.Презентація «Чорнобиль».

Учениця .

- Оспівана в піснях, легендах, переказах земля України сьогодні важко поранена, хвора. Із кожним днем гине на ній «симфонічна музика» лісу. Майже зникли

іволги. А де ж соловейки, що тішили радістю душу? Не кажу вже про горобців – вони теж зникли . Пам'ятаєте, того трагічного чорнобильського літа їх марно було шукати в наших садках і дворах, вони почули біду і відлетіли туди, куди не сягала радіаційна хвиля.

Полохлива сорока хворобливо тріщить, але вже не так дзвінко, як колись . Ясен стогне , а осика плаче.

А доля річок і озер ? Колись із них пили джерельну воду, набиралися здоров'я , сили. Нині риба загинула , і вже не йдеться про те, щоб воду пити, - зайти в ту воду небезпечно.

Хвора і разом із тим чудова наша земля. І ми з тривогою дивимося в день завтрашній, у нашу покалічену будучину.

4.«Мікрофон»

Учитель: - Ми навели приклади негативного впливу людини на природу в Україні. Але це питання стосується всіх країн. Це одна з глобальних проблем світу.

Проблемне питання

- Які екологічні проблеми існують в інших регіонах? (Відповіді учнів).
- Ще свіжою в пам'яті залишається трагедія, яка сталася в Угорщині на алюмінієвому заводі.

5.Презентація «Аварія в Угорщині»

- І як біда Чорнобиля стосувалася не тільки України, а й Білорусії, Росії, країн Західної Європи, так і біда в Угорщині стала бідою України.
- Пригадайте, які ще трагічні події відбулися в останні місяці, пов'язані з діяльністю людини. (Відповіді учнів).
- Давайте пригадаємо трагедію, яка трапилася в Мексиканській затоці.

6.Презентація «Мексиканська затока»

- Існують екологічні проблеми і в інших регіонах. А яка з найголовніших проблем в Африці? (Відповіді учнів).
- Проблема опустелення .

7. Презентація «Сахара»

- Зараз у засобах масової інформації, і з вуст кожної людини звучить питання «теплого» листопада. Що ж це за явище? Чому так відбувається? (Відповіді учнів).

- Потепління клімату. У великих містах температура піднялася на + 5 С.

8. Презентація «Клімат»

- Учені прогнозують у майбутньому в Криму тропіки. Це призведе до змін умов життя, господарської діяльності, до зникнення рослинного і тваринного світу, які пристосувалися до цих умов життя.

- А як господарська діяльність впливає на біологічні ресурси світу?

9. Презентація «Рослинний і тваринний світ»

- Учені інформують, що з кожним роком кількість природних ресурсів зменшується.

10. Презентація «Природні ресурси»

- Які висновки можна зробити? (Відповіді учнів).

- Це світова екологічна проблема, яка стосується усіх країн світу, усього людства, кожної людини зокрема і нас. Сьогодні ви учні, які здобувають знання, через кілька років ви працівники. Щоб не траплялося таких бід, потрібно бути професійними спеціалістами, бо часто аварії пов'язані з некомпетентністю працівників, непрофесійною діяльністю.

- Яка ваша роль у вирішенні цього питання? (Відповіді учнів).

- Кожен із вас є частинкою природи. Лише від нас залежить, у якому світі ми будемо жити і яким буде наше здоров'я і життя, майбутнє.

- А поки над землею б'є набат.

Учениця.

- Б'є Набат – вісник біди. Нагальної і смертельної. Для кожної зокрема, і для всієї планети в цілому.

У наш час НТП у стократ посилюється вплив людини на навколишнє середовище, на природні ресурси Землі. Сучасне індустріальне виробництво з його багато вихідною технологією здійснює на природу небажаний вплив.

Учені інформують, що за такого ставлення до природи життя на планеті може зникнути.

Та Набат не похоронній дзвін. Це насамперед заклик до дії. Самовідданої. Рятівної. Заклик загальний і рішучий.

Гуде Набат тривоги над землею нашою. Будить він від застійної сплячки. Звертається до совісті, розуму, сумління кожного з нас, до всього людського в наших серцях. Живі відгукніться!

Учитель:

- І я прошу вас відгукнутися й висловити свої думки в проєкті «Людина і довкілля».

11. Представлення проєктів учнями.

IV. Рефлексивно-оцінювальний етап

1. Рефлексія

Я дізнався...

Зрозумів...

Навчився...

Найбільші труднощі я відчув...

Я не вмів, а тепер вмю...

Мені сподобалось...

2. Самооцінювання

- Шкала оцінювання.

Чи на повну силу працювали? Чому?

- Оцініть свою роботу.

- Я її оцінюю так... (з коментарем...)

3. Взаємооцінювання.

- Оцініть роботу на уроці. Чому? Які поради даєте?

4. Домашнє завдання

Підготувати презентації на тему «Географія світових природних ресурсів»